

18.4.2011

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTOPYYNTÖ 9.2.2011 (OM 12/41/2007)

Lausunto työryhmän mietinnöstä Oikeudenkäynti hallintoasioissa

Lausunnon antajasta

Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry edustaa kiinteistöjen ja infrastruktuurin ammattimaisia omistaja-, rakennuttaja-, käyttäjä-, sijoittaja- ja palveluntuottajaorganisaatioita. RAKLI toimii kiinteistö- ja rakentamisalan vaikuttajana, kehittäjänä, ammattilaisten verkottajana sekä tiedon tuottajana.

Tavoite

Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän ehdotuksista Oikeudenkäynniksi hallintoasioissa. RAKLI on ollut jo vuosia huolissaan hallintotuomioistuimiin kasautuvien asioiden määrästä ja pitkistä käsittelyajoista erityisesti maankäyttöön ja rakentamiseen liittyvissä asioissa. Hallintotuomioistuimissa käsitellään toki muitakin muun muassa verotukseen, sosiaaliturvaan ja maahan muuttoon liittyviä asioita, jotka vaativat nopeaa käsittelyä. Tämän vuoksi kaikki keinot, joilla ruuhkauttamista voidaan välttää ja oikeusprosessia yksinkertaistaa sekä nopeuttaa, tulee ottaa käyttöön.

Nyt lausunnolla olevassa ehdotuksessa huolettaa eniten se, mitä vaikutuksia suullisen käsittelyn ja turvaamistoimenpiteiden mahdollisella lisäämisellä on hallintotuomioistuinten käsittelyaikoihin ja oikeusprosessin hintaan.

Suullinen käsittely

Ehdotuksen mukaan suullisen käsittelyn säännöksiä täsmennettäisiin. Tarkoituksena olisi muun muassa yhdenmukaistaa soveltamiskäytäntöä ja

18.4.2011

antaa tuomioistuinten asiakkaiden kannalta nykyistä informatiivisemmat säännökset.

Pidämme hyvänä, että suullisen käsittelyn järjestämistä koskevaa säännöstöä selvennetään. Samalla tulee kuitenkin varmistaa, ettei oikeusprosessia hidasteta nykyisestä, vaan tavoitteena tulisi olla nykyistä nopeampi ja tehokkaampi prosessi.

Mahdollisuus suulliseen valmisteluun myös hallintotuomioistuimissa voi olla perusteltua, jos se edistää asian huolellista valmistelua ja selvittämistä. Kuten ehdotuksessa todetaan suullinen valmistelu voi tehostaa sekä suullista käsittelyä että ratkaisun tekemistä kokonaisuudessaan, mutta se kuten suullinen käsittelykin voi myös tarpeettomasti hidastaa prosessia ja aiheuttaa kaikille osapuolille kustannuksia. Suullisen valmistelun ja suullisen käsittelyn hyvistä ja huonoista puolia on saatavissa kokemuksia käräjäoikeuksista ja nämä tulisi hyödyntää myös hallinto-oikeuksien prosessien kehittämisessä. Mielestämme suullisen valmistelun ulottaminen korkeimman hallinto-oikeuden prosesseihin olisi kuitenkin tarpeetonta ja vain vaikeuttaisi sekä hidastaisi valitusprosessia.

Pidämme tärkeänä, että suullinen valmistelu ei johda automaattisesti suulliseen käsittelyyn. Suullinen käsittely on perusteltua silloin, kun sen järjestämisellä saadaan selkeitä etuja esimerkiksi nopeutuneen käsittelyn muodossa. Yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyt ehdotukset suullisen käsittelyn järjestämiseen liittyen vaikuttavat perustelluilta ja oikein noudatettuina ovat omiaan tehostamaan oikeusprosessia.

Selvitykset

Nykyisen voimassa olevan hallintolainkäyttölain mukaan hallinto-oikeudessa voidaan esittää uusia selvityksiä jopa ratkaisuhetkeen saakka. Tätä voidaan pitää ongelmallisena, sillä lisäselvitykset voivat johtaa uuteen kuulemiskierrokseen ja asian käsittelyn pitkittymiseen.

18.4.2011

Mietinnössä ehdotetaan, että pääsäännön mukaan lisäselvitystä voisi jatkossakin toimittaa rajattomasti aina ratkaisupäivään saakka. Ehdotukseen sisältyy kuitenkin säännös, jonka mukaan hallintotuomioistuimien voisi asian laatuun nähden asettaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa osapuolten on toimitettava mahdollinen lisäaineisto asiassa. Jos lisäaineisto toimitetaan asetetun määräajan jälkeen, tuomioistuin voisi jättää sen huomioon ottamatta ja palauttaa lähettäjälle liittämättä sitä asian oikeudenkäyntiaineistoon.

Mielestämme tulisi harkita, olisiko mahdollista kääntää oletama toisin päin ja asettaa pääsäännöksi se, että lisäselvityksillä on tuomioistuimen asettama määrä-aika ja ainoastaan poikkeustapauksissa lisäselvitystä voisi toimittaa ratkaisun antamiseen saakka. Tämä ei näkemyksemme mukaan vaarantaisi oikeussuojaa, sillä määräaika olisi jo etukäteen tiedossa ja edellyttäisi näin ainoastaan parempaa perehtymistä asiaan vaikuttavista seikoista jo prosessin alkuvaiheessa. Näin oikeudenkäynnin osapuolet toimittaisivat kaiken tarpeellisen selvityksen mahdollisimman nopeasti. Kun poikkeustapauksissa olisi edelleenkin mahdollista sallia lisäselvitykset myöhemmin, ei oikeussuojaa mielestämme loukattaisi.

Lopuksi

Pidämme tärkeänä, että hallintotuomioistuinten toimintaa kehitetään tehokkaampaan, nopeampaan, ammattitaitoiseen ja kustannuksiltaan kohtuulliseen suuntaan. Erityisesti kaavoituksen hitaudesta ja kaavoituksen aikatauluihin liittyvästä epävarmuudesta aiheutuu huomattavia taloudellisia menetyksiä yhteiskunnalle ja elinkeinoelämälle - häiriten kunnallisten ja liiketoiminnallisten palvelujen järjestämistä ja asuntotuotannon toteutumista. Vaikka hallintotuomioistuinmenettely ja sen ripeys ei olekaan ainoa tekijä kaavoitusmenettelyn aikataulussa, sillä on kuitenkin merkittävä vaikutus prosessin sujuvuuteen.

Hallintoasioiden oikeudenkäyntiä koskevan uudistuksen yhteydessä tulisi kokonaisuutta arvioida myös sen mukaan, millaisia ratkaisuja hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittämiseksi valitaan. Jos hallinto-oikeuksien lukumäärää

18.4.2011

vähennetään kuten työryhmä mietinnössään esittää, tulee käsittelyn tehokkuuteen ja resurssien turvaamiseen kiinnittää myös oikeusmenettelyn osalta erityistä huomiota. Lisäksi aiemmat suunnitelmat luopua erikoistuneista hallintotuomioistumista, voivat johtaa kokonaisuuden hallinnan kannalta ongelmalliseen lopputulokseen. Ilman kokonaisvaltaista arviointia kaikkien suunnitteilla olevien uudistusten vaikutuksista, voi olla vaarana, että hallintotuomioistuinten prosessi hidastuu ja kallistuu sekä jutut ruuhkautuvat entisestään. Mielestämme myös valituslupajärjestelmän kehittäminen siten, että nykyistä useammat asiat vaativat valitusluvan, olisi yksi keino lyhentää liian pitkiksi muodostuvia prosesseja.

Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry

Helena Kinnunen
toimitusjohtaja